

**UNIVERSITEIT
GENT**

Van tekstbegrip tot tekstproductie: inzichten uit onderzoek en onderwijs

Fien De Smedt

Eerst even kennismaken...

- Onderzoeksgroep Taal, Leren, Innoveren – (Vakgroep Onderwijskunde, UGent)
- **Onderwijs:**
 - Docent: Academische zoek-, lees-, en schrijfvaardigheden
- **Onderzoek:**
 - Interventie-onderzoek in authentieke school-, en klascontexten
 - Lezen en schrijven: kleuterklas tot hoger onderwijs
- Leerplatform ZoLeerRijk: <https://zoleerrijk.be/>

Wat staat er op het menu vandaag?

- Introductie
- Lees- en schrijfvaardigheden in het HO
- Connectie lezen – schrijven
 - (meta-)cognitieve uitdagingen
 - Motivationele uitdagingen
 - Rol van GenAI?

Introductie

Academische opleiding: casus Pedagogische Wetenschappen

Hoe ziet een “pedagoog van UGent” eruit?

(competentieprofiel)

1. Heeft een grondige theoretische pedagogische bagage
2. Kan wetenschappelijk onderzoek lezen en uitvoeren
3. Is intellectueel actief (kan bv. kritisch en probleemoplossend denken)
4. Kan goed samenwerken en (wetenschappelijk) communiceren
5. Is maatschappelijk bewust en geëngageerd
6. Kan goed en creatief functioneren in het pedagogisch werkveld

Wetenschapscommunicatie of
'scholarly communication'

= kennis en inzicht verwerven uit
wetenschappelijk onderzoek en deze
kunnen delen en communiceren

Wetenschapscommunicatie: niet eenvoudig

Wetenschappelijke kennis is complex, niet altijd weer te geven in gevatte 'oneliners'

Natuur & Milieu

Vijf zaken waarover klimaatwetenschappers het niet eens zijn

09 december 2015 - door TC

Een meerderheid van de onderzoekers is het eens over de oorzaken en de omvang van de klimaatverandering, maar dat wil niet zeggen dat elk aspect van klimaatwetenschap volledig is uitgeklaard.

Nu zijn we er. De wettelijk vastgelegde finaliteit van ASO is doorstroom hoger onderwijs, maar je mag onderwijskwaliteit niet meer afmeten aan de mate waarop het kansen biedt in hoger onderwijs 🤔
[#kandelaatstehetlichtuitdoen](#)

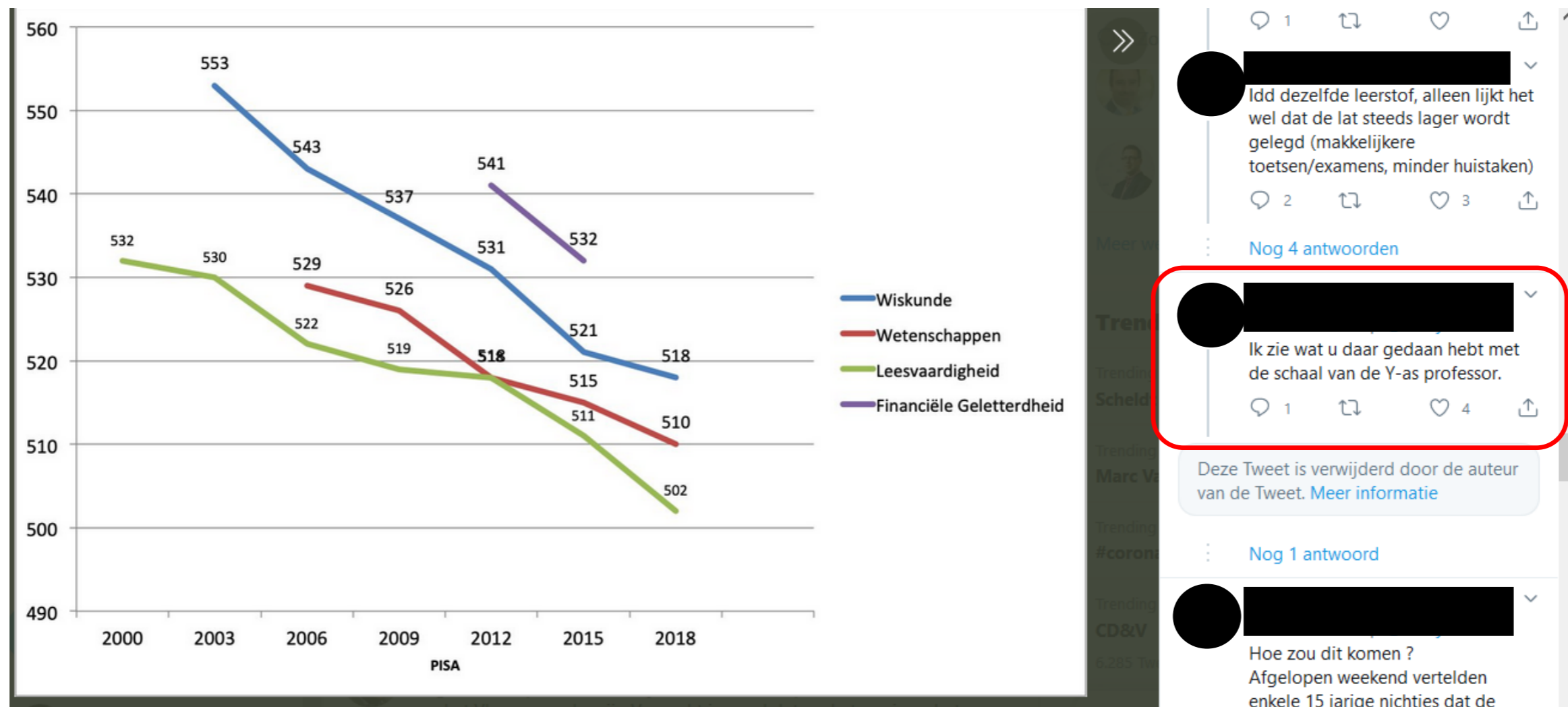
Leve de staatspedagogie.. kan je goed onderwijs louter en alleen afmeten aan de mate waarop het daarna hogere diploma's aflevert?

6:33 p.m. · 11 feb. 2020 · Twitter Web App

32 Retweets · 1 Geciteerde Tweet · 167 Vind-ik-leuks

Wetenschapscommunicatie: niet eenvoudig

Op basis van intuïtie of “buikgevoel” wetenschappelijke bevindingen interpreteren

Wetenschapscommunicatie: niet eenvoudig

Op basis van intuïtie of buikgevoel wetenschappelijke bevindingen interpreteren.

→ Niet zonder gevolgen!

→ Kan uiteindelijk resulteren in **fake news!**

Fake news

Verenigde Staten Update

Trump suggereert injectie met bleekmiddel als behandeling tegen coronavirus. En experts steigeren

The NEW ENGLAND
JOURNAL of MEDICINE

Use of Commercial Disinfectants to Treat Novel Coronavirus (Covid-19) through Oral Administration or Subdermal Injection

Amanda Kerri, M.D., Andre Young, M.D., Trapper John, M.D., Meredith Gray, M.D., Douglas E. Powers, M.D.

Article

BACKGROUND

On March 23rd, 2020, President Donald J. Trump, during his daily briefings on the response to Covid-19, suggested the use of disinfectants to treat patients infected with the novel coronavirus Covid-19. We conducted a study on the efficacy of using commercial disinfectants through oral administration or subdermal injection.

METHOD

We read the labels on the bottles we found in the janitors closet.

CONCLUSION

This will kill you. Don't do it.

ARTICLES

FACT: Evidence Suggests Link Between Acetaminophen, Autism

The White House

September 22, 2025

Regering-Trump linkt paracetamol tijdens zwangerschap aan autisme, maar wat weten we daarover?

NEWS | 22 September 2025

Trump links autism and Tylenol: is there any truth to it?

The US president repeatedly advised people, "Don't take Tylenol," but scientists say that strong evidence between the medication and autism is lacking.

UNIVERSITEIT
GENT

In het kort:

- De Amerikaanse regering zal zwangere vrouwen waarschuwen voor het gebruik van paracetamol, wegens een mogelijk verband met autisme.
- Er is tot nu toe echter geen overtuigend bewijs dat paracetamol autisme veroorzaakt, benadrukken experts.
- De alternatieven voor paracetamol hebben wél bewezen bijwerkingen. Daarom blijft het voor zwangere vrouwen de meest aangewezen pijnstiller.
- Wel gebruik je best een zo laag mogelijk dosis, en dat zo kort mogelijk.
- Medicijnen mijden, kan meer problemen veroorzaken dan eventuele bijwerkingen van het medicijn zelf.

Wetenschapscommunicatie: niet eenvoudig

Klimaat van polarisatie in de maatschappij en de media

Ben Weyts: "Thuis taal is voor thuis, niet voor in de klas"

Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts is niet opgezet met een project van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) waarin meertaligheid en het gebruik van de thuistaal in Nederlandstalige scholen in Brussel gestimuleerd wordt. Volgens de N-VA-minister zaait het project "verwarring" over de rol van het Nederlands als instructietaal en is er geen wetenschappelijke evidentie voor het gebruik van de thuistaal in de klas. Dat heeft hij geantwoord op een vraag van N-VA-parlementslid Annabel Tavernier. Coalitiepartner CD&V vindt wél dat er "openheid" moet zijn voor het gebruik van de thuistaal.

Ben Weyts wil ouders van kinderen met taalachterstand tot meer verantwoordelijkheid aanzetten

Door Ben Weyts op 17 januari 2023, over deze onderwerpen: Nederlands leren, Kleuterschool en basisonderwijs

Uit de tweede taalscreening van de Vlaamse overheid blijkt dat kinderen in de derde kleuterklas in grootsteden het Nederlands minder goed onder de knie hebben. Al blijkt wél dat er een lichte positieve kentering is in de algemene cijfers. Toch wil onderwijsminister Ben Weyts de ouders tot meer verantwoordelijkheid aanzetten, desnoods met een stok achter de deur. "We moeten nadenken over mogelijkheden om in te grijpen als ouders manifest hun verantwoordelijkheid ontlopen." Weyts denkt dan specifiek aan het groeipakket of onderwijspremies.

Uit de Taalscreening, of KOALA-toets, die sinds vorig jaar jaarlijks wordt afgenomen bij kleuters van vijf jaar in de derde kleuterklas, blijkt dat 14 procent van hen nood heeft aan extra taalondersteuning, 4 procent heeft nood aan een intensieve begeleiding. Die resultaten zijn iets beter dan die van vorig jaar, toen 15 procent van de kleuters een taalachterstand voor Nederlands had.

Wetenschapscommunicatie: niet eenvoudig

Belang van academische lees- en schrijfvaardigheden

Professoren slaan alarm: studenten kunnen niet meer schrijven

Het is slecht gesteld met de taalvaardigheid van studenten in het hoger onderwijs. Academici klagen steen en been. Hun studenten gebruiken twintig keer hetzelfde woord, ze mixen tijden en stijlen en weten niet hoe een tekst correct gestructureerd moet worden.

Lees- en schrijfvaardigheden in HO

Lees- en schrijfvaardigheden in HO

- Literatuurstudie
- Bachelorproef
- Argumentatieve tekst
- Masterproef
- ...

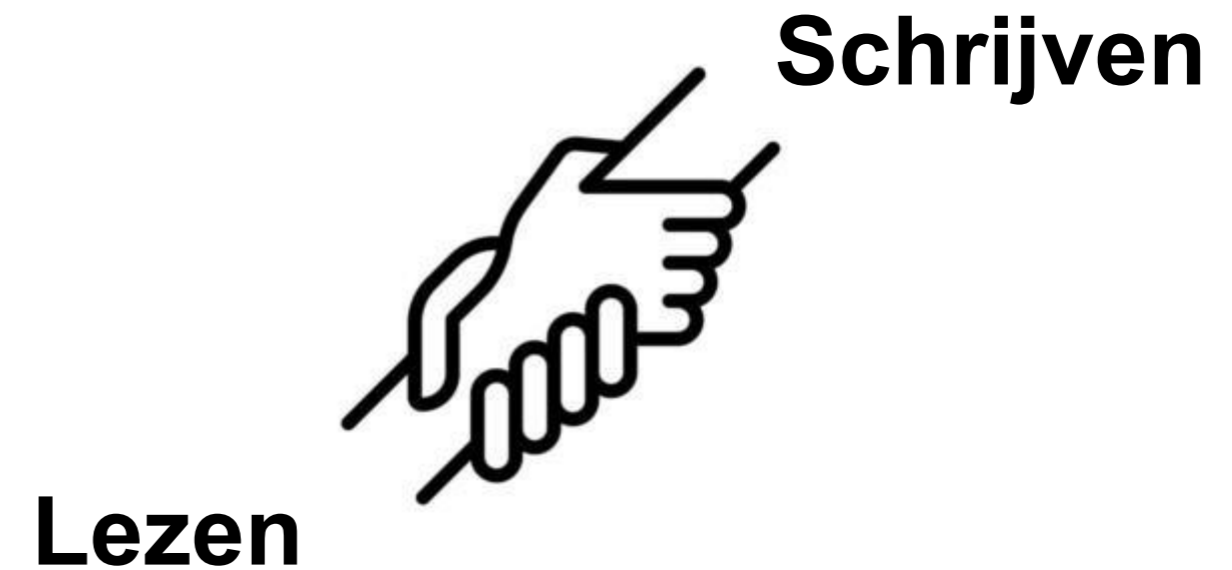
Lees- en schrijfvaardigheden in HO

- Literatuurstudie
- Bachelorproef
- Argumentatieve tekst
- Masterproef
- ...

Syntheseteksten: Eigen tekst schrijven op basis van (wetenschappelijke) bronteksten (Spivey & King, 1989; Vandermeulen et al., 2020)

Lees- en schrijfvaardigheden in HO

- Literatuurstudie
- Bachelorproef
- Argumentatieve tekst
- Masterproef
- ...

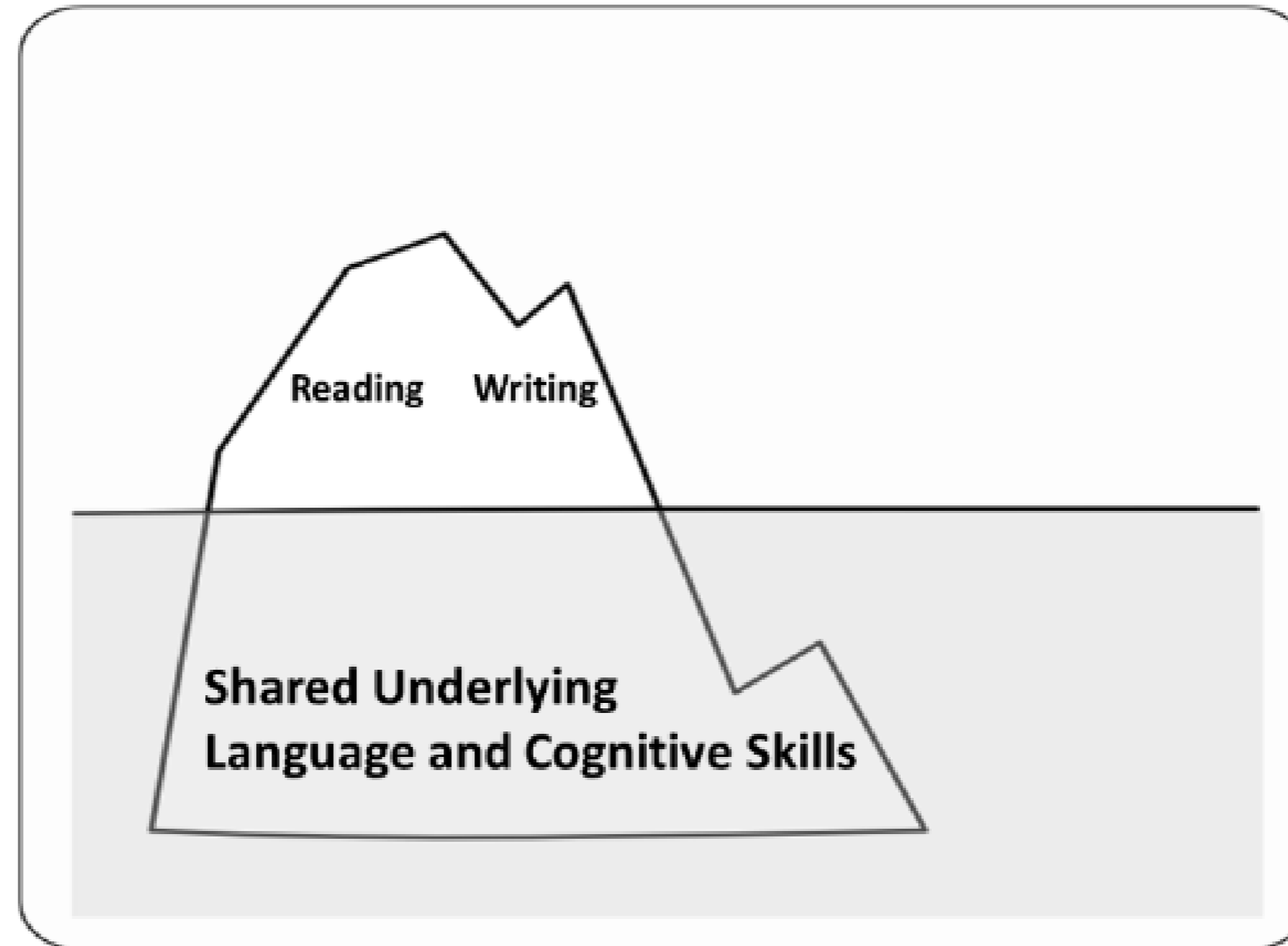

Syntheseteksten: Eigen tekst schrijven op basis van (wetenschappelijke) bronteksten (Spivey & King, 1989; Vandermeulen et al., 2020)

Connectie lezen – schrijven

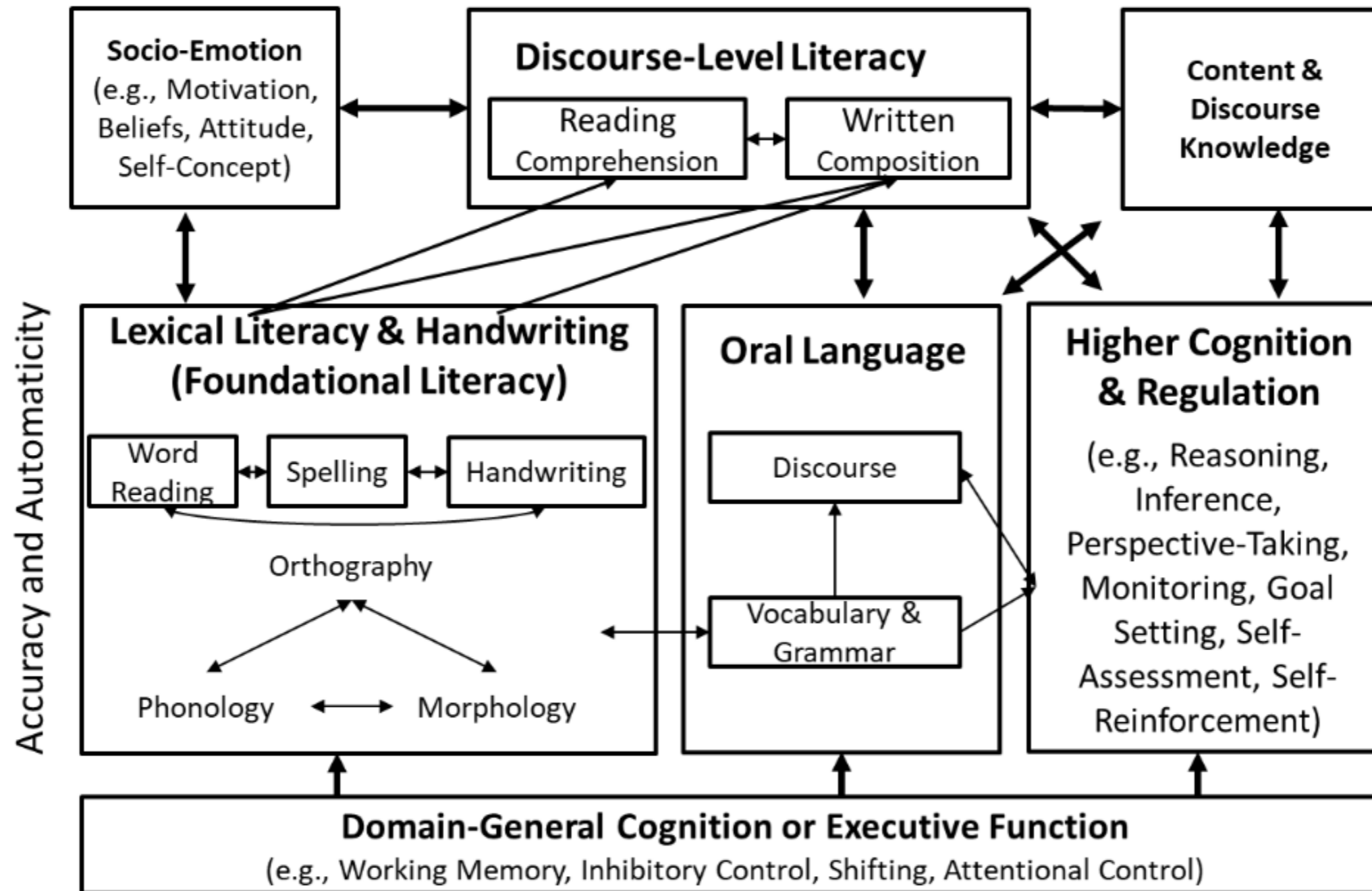
Connectie lezen – schrijven

Interactive Dynamic Literacy Model (Kim, 2020)

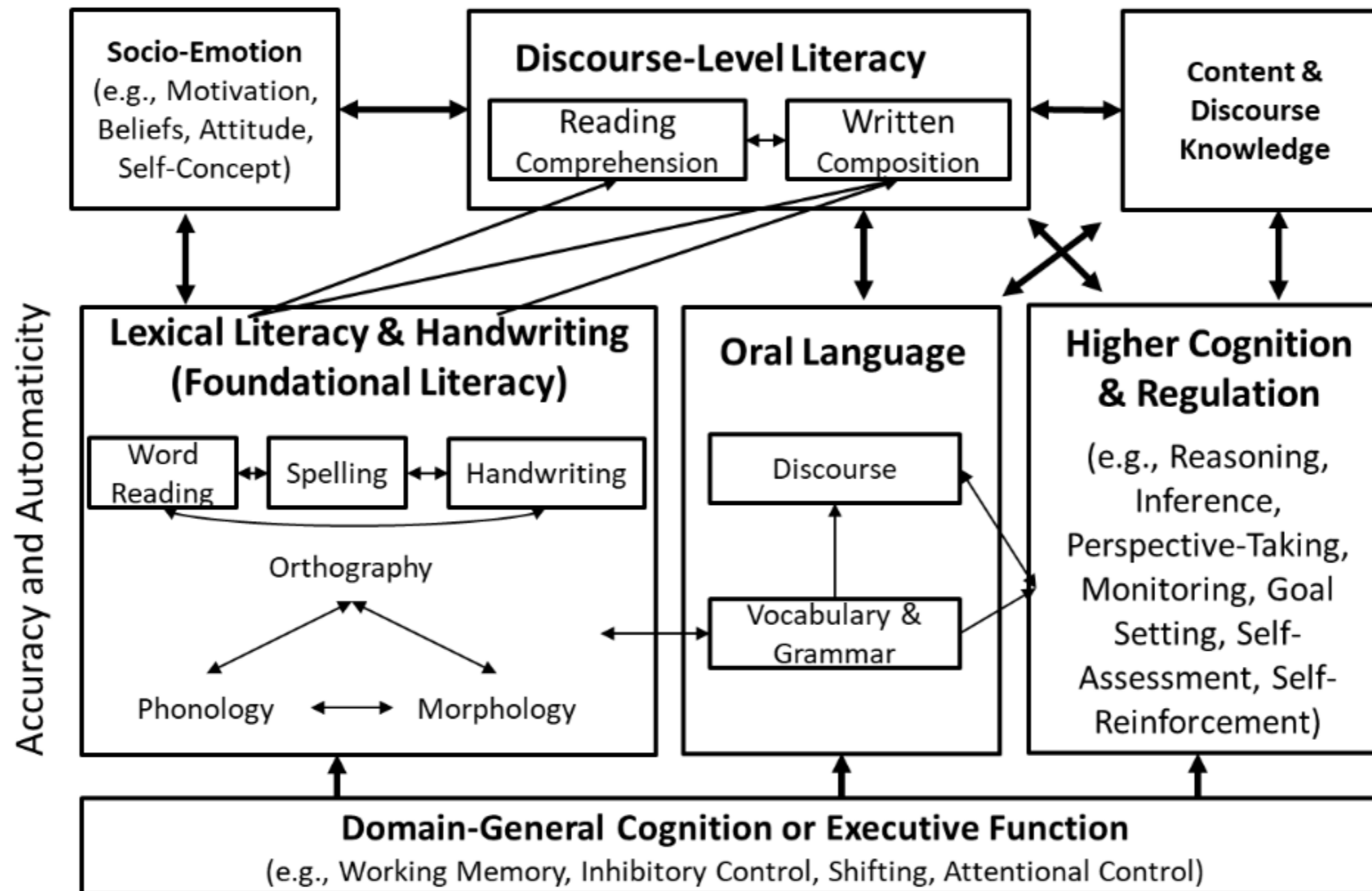
Connectie lezen – schrijven

Interactive Dynamic Literacy Model (Kim, 2020)

Connectie lezen – schrijven

Interactive Dynamic Literacy Model (Kim, 2020)

Nood aan geavanceerd repertoire aan **cognitieve en metacognitieve lees- en schrijfvaardigheden** (Spivey & King, 1989; Vandermeulen et al., 2020)

Connectie lezen – schrijven: (meta)cognitieve uitdagingen

Connectie lezen – schrijven: (meta-)cognitieve uitdagingen

Schrijven van syntheseseteksten: **moeilijk** voor **studenten** (Boscolo, 2007)

- Herhalen informatie uit bronteksten zonder kritisch te evalueren, te ordenen en te integreren (Granello, 2001)
- Ook studenten met sterke lees- en schrijfvaardigheden ervaren moeilijkheden (Mateos & Solé, 2009)

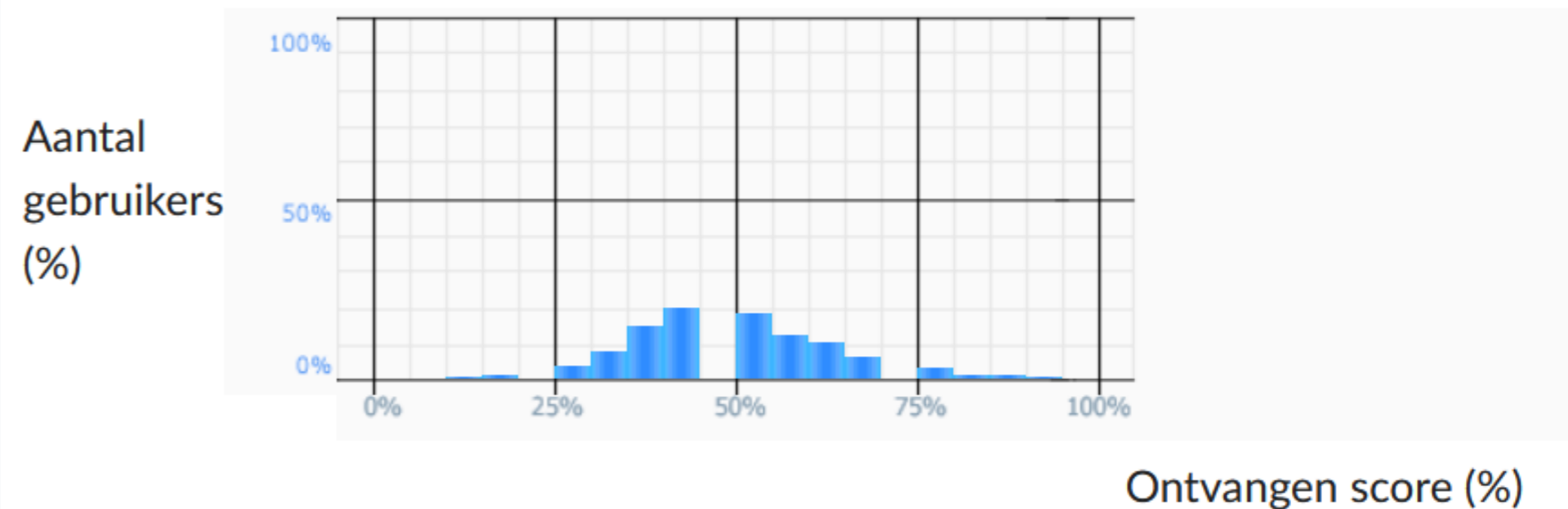
Academisch lezen

- Nederlandstalige wetenschappelijke tekst (17 pagina's)
- 15 meerkeuzevragen
 - 5 antwoordmogelijkheden
 - Maar 1 correct antwoord
 - Geen giscorrectie
 - Vrij navigeren
- 2 uren tijd
- Individueel

$N = 272$ studenten
(3de bachelor studenten PW)

Scoreverdeling

Academisch schrijven

1 Introductie

Zoals iedereen weet evolueert de technologie sneller en sneller. De eerste draadloze gsm werd op 3 april 1973 uitgevonden door Martin Cooper, woog 1.1 KG en had de volgende afmetingen: 228.6x127x44.4mm (Goodwin, 2019). Nu 46 jaar later bestaan er meer dan 24 00 verschillende Androidmodellen (Mirani, 2015) en in 2019 gebruiken er ongeveer 3,3 miljard mensen een smartphone (worldometers U.N. data, GSMA intelligence , 2019). Buiten de evolutie van de smartphone zijn er nog veel meer technologische vooruitgangen zoals de zelfrijdende auto van tesla, home installaties die op spraakherkenning werken, ontwikkelingen omtrent A.I (artificiële intelligentie), de opkomst van drones en **last but not least** de immense uitbreiding van het sociaal netwerk met behulp van sociale media platformen zoals facebook, Instagram, twitter en noem maar op. **De 6 degrees of separation** hypothese beweerd dat mensen in 6 connectie of minder met iedereen in de wereld verbonden zijn. Dit wil zeggen als je twee random personen uit de wereld zou nemen (deze bestaat uit ongeveer 7.3 miljard mensen), deze met elkaar zou kunnen verbinden met maar 4 andere personen ertussen, deze theory bestaat al sinds 1960 (Milgram, 1967). Volgens neil degrasse tyson is dit aantal al gedaald naar 4 connections door de invloed van facebook en ander sociale media (Veritasium, 2015). Dit toont nog maar eens aan hoe snel alles **veranderd** door de intrede van technologie.

Er wordt een volledige alinea besteed aan de snel veranderende technologie – maar hoe staat dit in relatie tot het onderzoekstopic (cf., virtual reality?)

De relevantie van het topic wordt niet toegelicht (cf., maatschappelijk, vakgebied?)

Sidenote:
Wetenschappelijke
schrijfstijl?

Academisch schrijven

Dat de technologie erop vooruitgegaan is, kan niet ontkend worden maar kan het hoger onderwijs volgen en tot waar zijn ze mee? Welke mogelijkheden zijn er en welke worden er benut. Hoe kunnen docenten en studenten hier gebruik van maken?

Het doel van deze paper is om een overzicht te geven van de gebruikte technologie in het hoger onderwijs en de mogelijkheden van Virtuele realiteit te bespreken.

“probleemstelling” is hier louter een opsomming van een aantal vragen (niet gefundeerd, niet beargumenteerd)

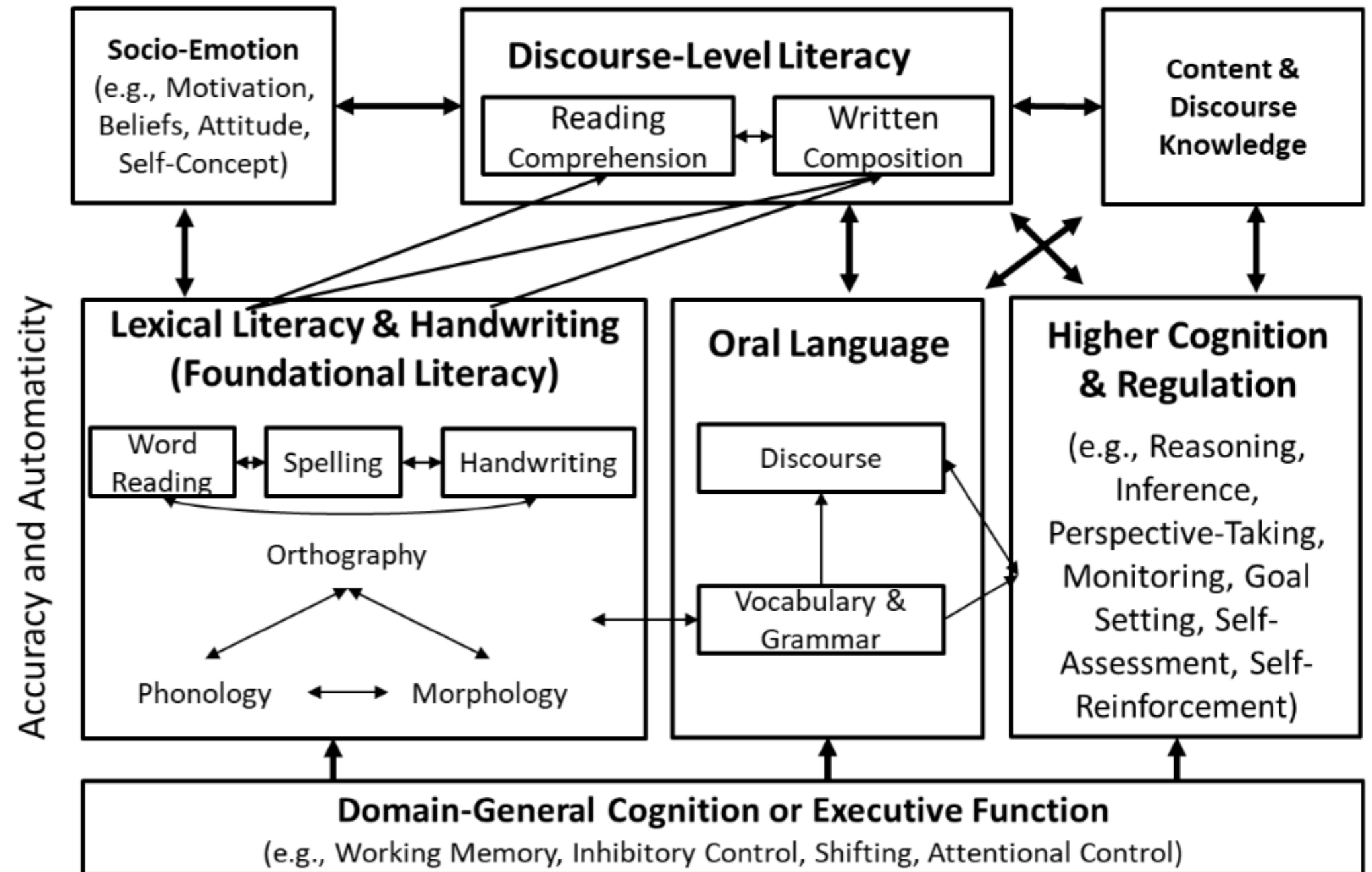
Pas in de laatste zin komt ‘virtual reality’ aan bod – het doel van de paper wordt vaag toegelicht - maar de keuze voor ‘VR’ werd noch ingeleid noch beargumenteerd

Connectie lezen – schrijven: motivationele uitdagingen

Connectie lezen – schrijven

Interactive Dynamic Literacy Model (Kim, 2020)

Nood aan motivatie, geloof in eigen kunnen, growth mindset, doorzettingsvermogen, ...

Connectie lezen – schrijven: motivationele uitdagingen

Schrijven van syntheseteksten: weinig motivatie bij studenten (Elliott et al., 2019)

'On the outside I'm smiling but inside I'm crying': communication successes and challenges for undergraduate academic writing

Samantha Elliott, Helen Hendry , Chloe Ayres, Kim Blackman, Francesca Browning, Daisy Colebrook, Colin Cook, Nathan Coy, Jessica Hughes, Natasha Lilley, Devon Newbould, Oluchi Uche, Amber Rickell, Gagan-Preet Rura, Heidi Wilson and Philip White

School of Social Sciences, Bishop Grosseteste University, Lincoln, UK

ABSTRACT

Student difficulties with the transition to writing in higher education are well documented whether from a 'study skills', an 'academic socialisation' or an 'academic literacies' perspective. In order to more closely examine the challenges faced by students from widening participation backgrounds and diverse routes into undergraduate study, this project focuses on first-year undergraduate experiences of developing academic literacies on an Education Studies programme at one university in England. It highlights the impact of different support and guidance within and beyond their degree programme where attempts to embed academic literacy development are part of subject modules. The paper reports the findings generated using a mixed methods interpretive approach. Questionnaires were collected at the beginning (n = 48) and end of the students' first year (n = 44), and interviews and visual data collection methods (n = 19) were used at the mid-point of the academic year. Key findings highlight students' expectations of achievement on entry to university and the influence of the emotional journey of students as they begin to make progress as academic writers. Identifying, selecting and applying academic reading were an enduring concern whilst some students struggled with the digital literacy implicit in undergraduate work. Importantly, some strategies developed to support student transition to academic writing in higher education may have unintended consequences as they progress through the first year.

ARTICLE HISTORY

Received 19 December 2016
Accepted 16 March 2018

KEYWORDS

Academic writing; higher education; barriers; support; transition

Academic reading as a grudging act: how do Higher Education students experience academic reading and what can educators do about it?

Open access | Published: 05 January 2024

Volume 88, pages 839–856, (2024) [Cite this article](#)

Academic reading as a grudging act

Grudging acts are the activities we would rather not do but perform anyway, reluctantly or resentfully, because we feel like we have to (Bottero, 2022). It is not uncommon for people to do things they do not straightforwardly enjoy. As such, grudging acts constitute a

It felt like, at the beginning of university, we were expected to just immediately understand how to approach all these different really complicated texts. We were never really, I don't know, shown or told by lecturers or other students that this will take practice.

Mason & Warmington (2024)

Methodology: Participants

$N = 496$ students Social Sciences from Flanders ($n = 261$) and Germany ($n = 235$)

Mean age: 22,73 ($SD = 4,61$)

Data collected: November 2022 and January 2023

Methodology: Questionnaires

Academic Reading Motivation

Reading Motivation (SRQ-RM; De Naeghel et al., 2012)

- Intrinsic reading motivation
- Identified reading motivation
- Introjected reading motivation
- Extrinsic reading motivation

Academic Writing Motivation

Writing Motivation (SRQ-WM; De Smedt et al., 2020)

- Intrinsic writing motivation
- Identified writing motivation
- Introjected writing motivation
- Extrinsic writing motivation

5-point Likert scale

Methodology: Questionnaires

Academic Reading Motivation

Reading Motivation (SRQ-RM; De Naeghel et al., 2012)

- Intrinsic reading motivation
- Identified reading motivation
- Introjected reading motivation
- Extrinsic reading motivation

Academic Writing Motivation

Writing Motivation (SRQ-WM; De Smedt et al., 2020)

- Intrinsic writing motivation
- Identified writing motivation
- Introjected writing motivation
- Extrinsic writing motivation

5-point Likert scale

I read/write academic texts because:

- I like reading/writing
- Reading/writing is fun
- I enjoy reading/writing
-

Methodology: Questionnaires

Academic Reading Motivation

Reading Motivation (SRQ-RM; De Naeghel et al., 2012)

- Intrinsic reading motivation
- Identified reading motivation
- Introjected reading motivation
- Extrinsic reading motivation

Academic Writing Motivation

Writing Motivation (SRQ-WM; De Smedt et al., 2020)

- Intrinsic writing motivation
- Identified writing motivation
- Introjected writing motivation
- Extrinsic writing motivation

5-point Likert scale

I read/write academic texts because:

- I value reading/writing
- I believe reading/writing is useful/important
- ...

Methodology: Questionnaires

Academic Reading Motivation

Reading Motivation (SRQ-RM; De Naeghel et al., 2012)

- Intrinsic reading motivation
- Identified reading motivation
- **Introjected reading motivation**
- Extrinsic reading motivation

Academic Writing Motivation

Writing Motivation (SRQ-WM; De Smedt et al., 2020)

- Intrinsic writing motivation
- Identified writing motivation
- **Introjected writing motivation**
- Extrinsic writing motivation

5-point Likert scale

I read/write academic texts because:

- I would feel ashamed if I would not read/write
- I would feel guilty if I would not read/write
- ...

Methodology: Questionnaires

Academic Reading Motivation

Reading Motivation (SRQ-RM; De Naeghel et al., 2012)

- Intrinsic reading motivation
- Identified reading motivation
- Introjected reading motivation
- Extrinsic reading motivation

Academic Writing Motivation

Writing Motivation (SRQ-WM; De Smedt et al., 2020)

- Intrinsic writing motivation
- Identified writing motivation
- Introjected writing motivation
- Extrinsic writing motivation

5-point Likert scale

I read/write academic texts because:

- Others expect me to read/write
- I don't want to disappoint others
- ...

Methodology: Questionnaires

Academic Reading

Self-efficacy for academic reading (Prat-Sala & Redford, 2010)

- Getting meaning from the text
- Applying reading strategies

Academic Writing

Self-efficacy for academic writing (Prat-Sala & Redford, 2010)

- Production of text
- Monitoring

7-point Likert scale

Methodology: Questionnaires

Academic Reading

Self-efficacy for academic reading (Prat-Sala & Redford, 2010)

- Getting meaning from the text
- Applying reading strategies

Academic Writing

Self-efficacy for academic writing (Prat-Sala & Redford, 2010)

- Production of text
- Monitoring

7-point Likert scale

e.g., How well can you identify all the key points when reading a journal article or academic book?

Methodology: Questionnaires

Academic Reading

Self-efficacy for academic reading (Prat-Sala & Redford, 2010)

- Getting meaning from the text
- Applying reading strategies

Academic Writing

Self-efficacy for academic writing (Prat-Sala & Redford, 2010)

- Production of text
- Monitoring

7-point Likert scale

e.g., How well can you search effectively for relevant background reading when writing an essay?

Methodology: Questionnaires

Academic Reading

Self-efficacy for academic reading (Prat-Sala & Redford, 2010)

- Getting meaning from the text
- Applying reading strategies

Academic Writing

Self-efficacy for academic writing (Prat-Sala & Redford, 2010)

- Production of text
- Monitoring

7-point Likert scale

e.g., How well can you provide relevant evidence to support your argument?

Methodology: Questionnaires

Academic Reading

Self-efficacy for academic reading (Prat-Sala & Redford, 2010)

- Getting meaning from the text
- Applying reading strategies

Academic Writing

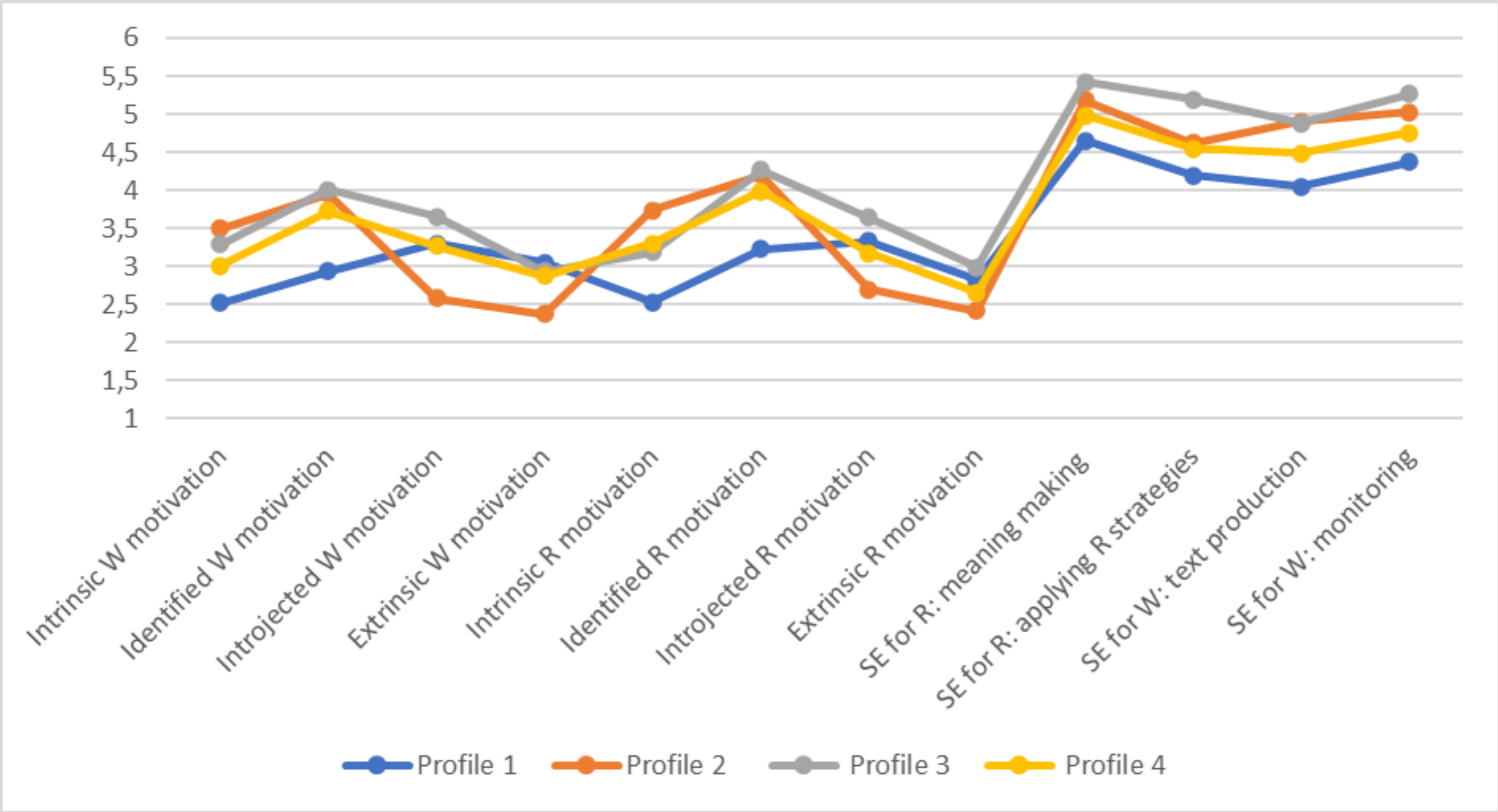
Self-efficacy for academic writing (Prat-Sala & Redford, 2010)

- Production of text
- **Monitoring**

7-point Likert scale

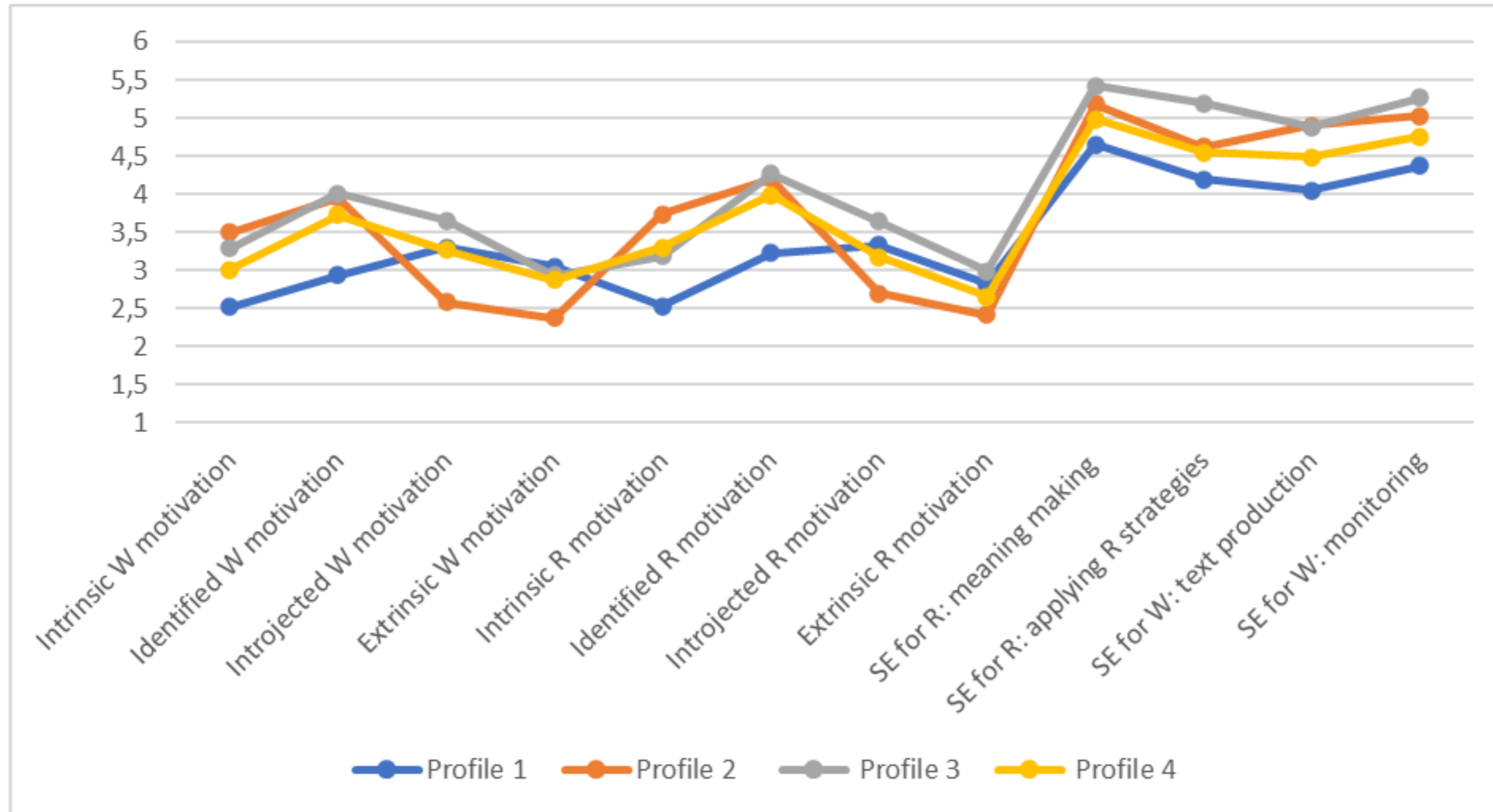
e.g., How well can you think about what is required of you before you write an essay?

Results

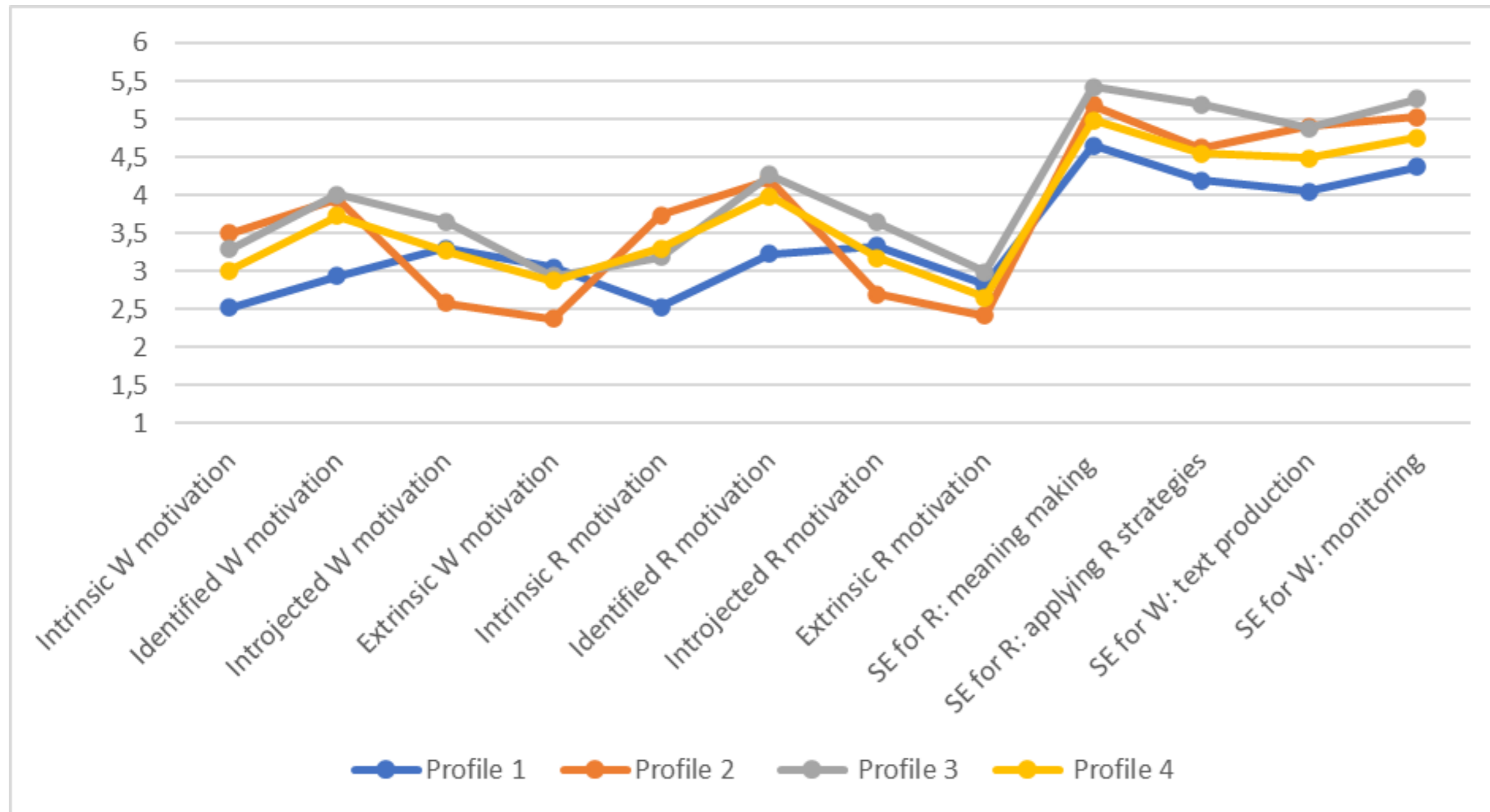
- Profile 1**
- Low intrinsic and identified Reading-Writing (RW) motivation
 - Low levels of self-efficacy (SE)

Results

- Profile 2**
- High intrinsic and identified RW motivation
 - Low introjected and extrinsic RW motivation
 - High levels of SE

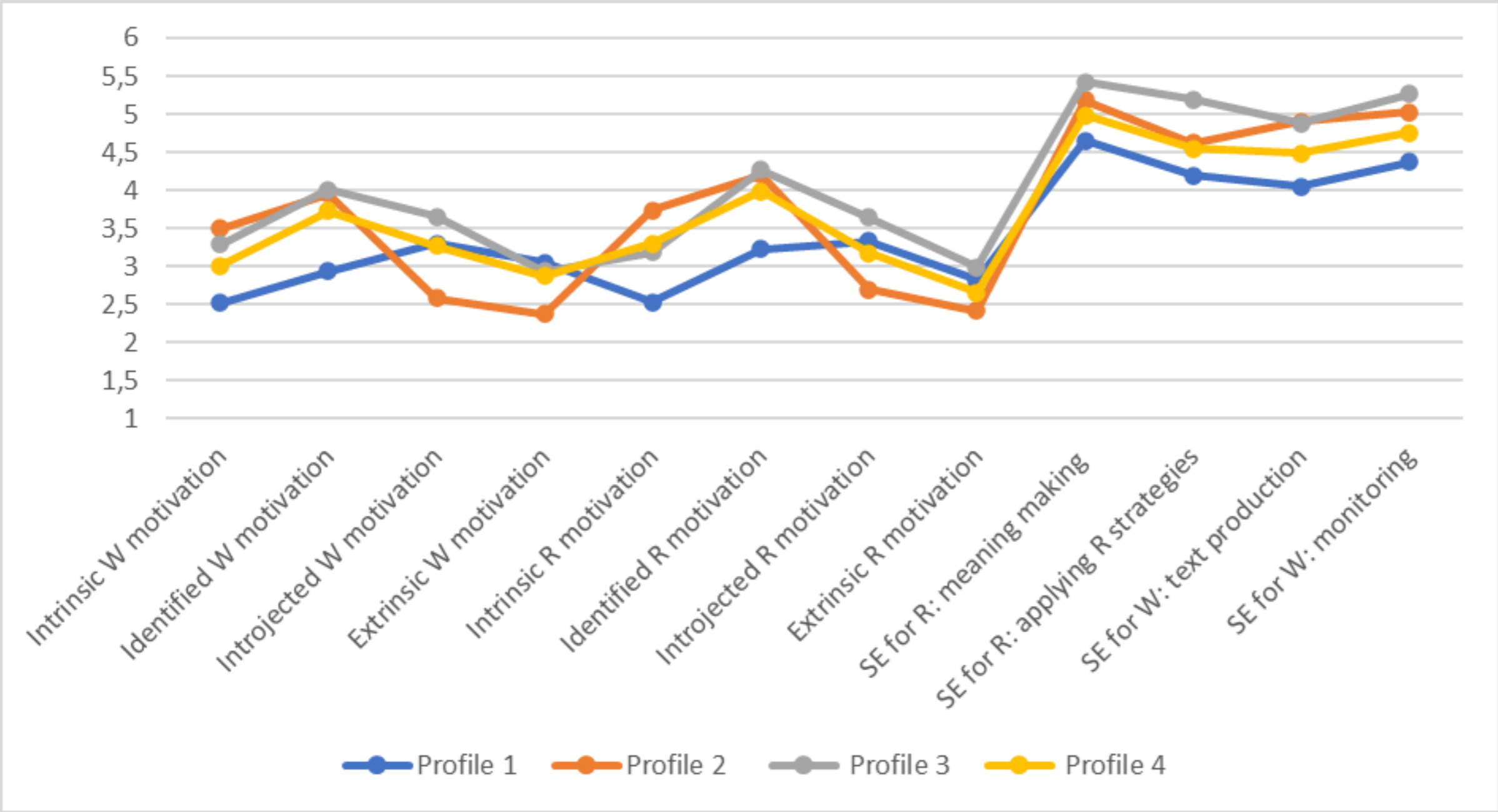
Results

Profile 3

- High identified RW motivation – without being really passionate about R and W.
- High levels of SE

Results

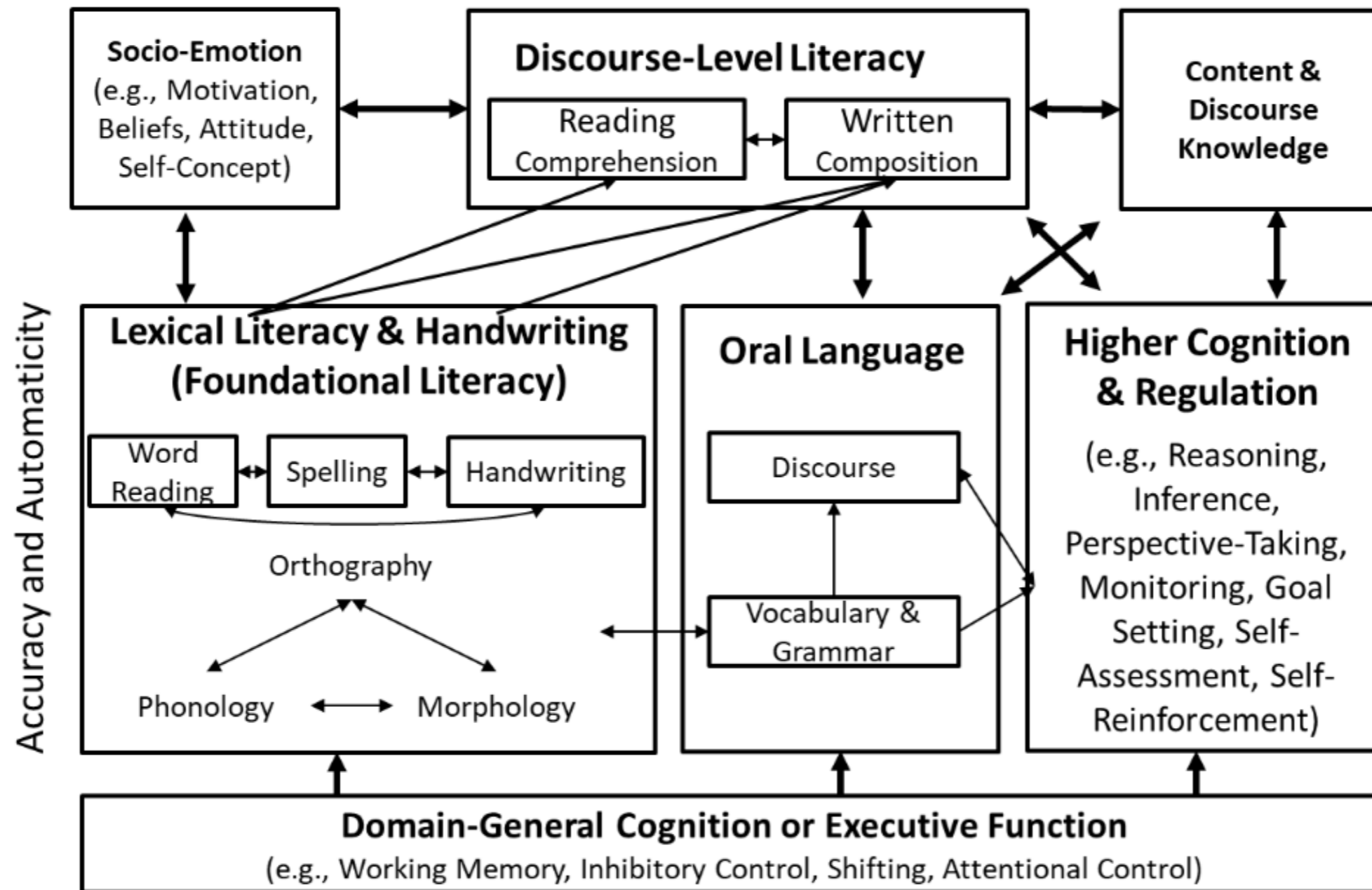
Profile 4

- Moderate levels of motivation
- Moderate levels of self-efficacy

Connectie lezen – schrijven: rol genAI?

Connectie lezen – schrijven

Interactive Dynamic Literacy Model (Kim, 2020)

GenAI: gamechanger in supporting students to overcome (meta-)cognitive and motivational challenges?

Kan complexe schrijfprocessen ondersteunen (Atlas, 2023)

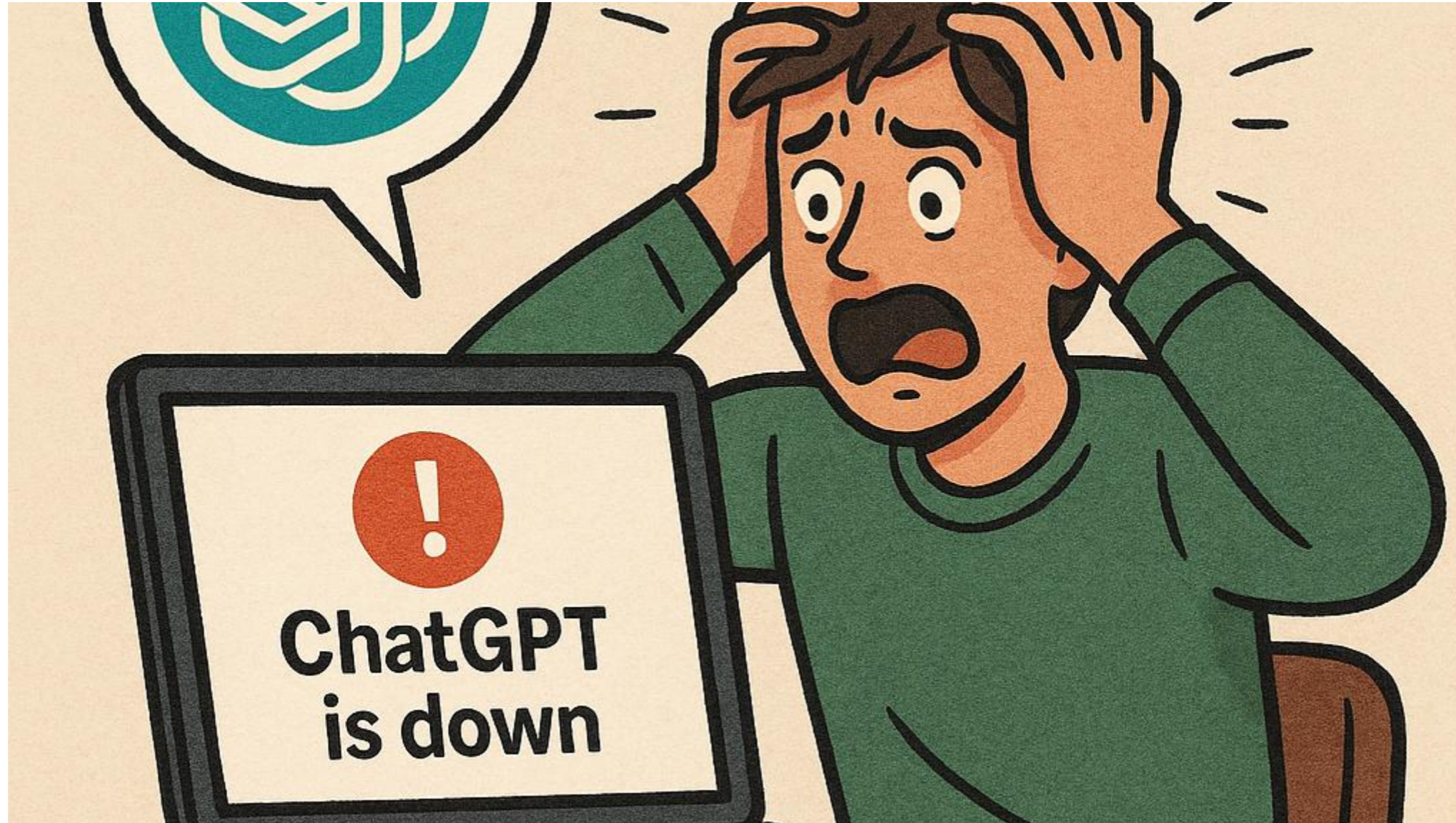
- Ideeëngeneratie en –organisatie
- Schrijven in academische stijl
- Tekstrevisie (inhoudelijk, structureel, taalkundig,...)
- ...

'Cognitieve kost' van blind AI-gebruik

As the educational impact of LLM use only begins to settle with the general population, in this preliminary study we demonstrate the pressing matter to explore further any potential changes in learning skills based on the results of our study. The use of LLM had a measurable impact on our participants, and while the benefits were initially apparent, as we demonstrated over the course of 4 sessions, which took place over 4 months, the LLM group's participants performed worse than their counterparts in the Brain-only group at all levels: neural, linguistic, scoring.

<https://www.media.mit.edu/projects/your-brain-on-chatgpt/overview/>
<https://www.brainonllm.com/>

Think before you generate

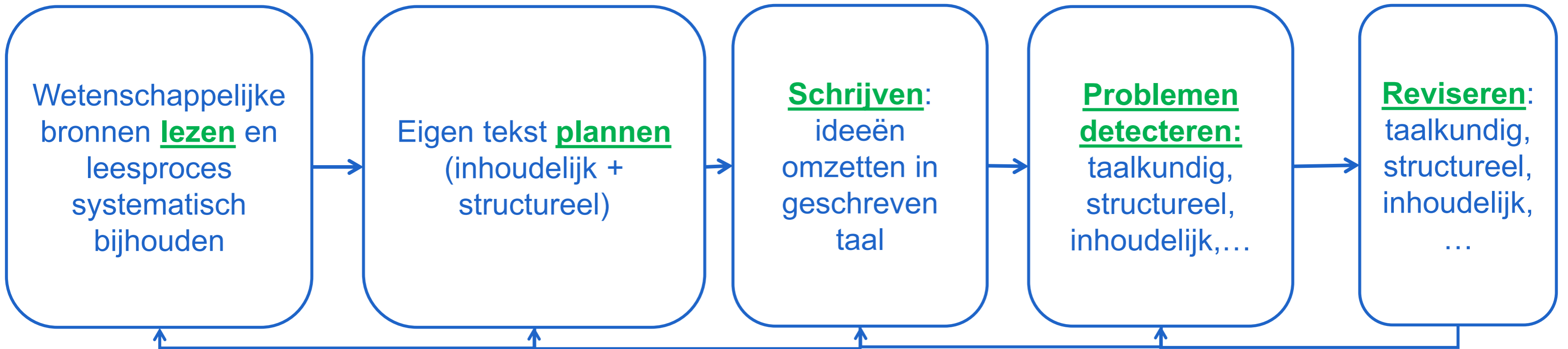

Gebruik GAI in HO: onze groep studenten

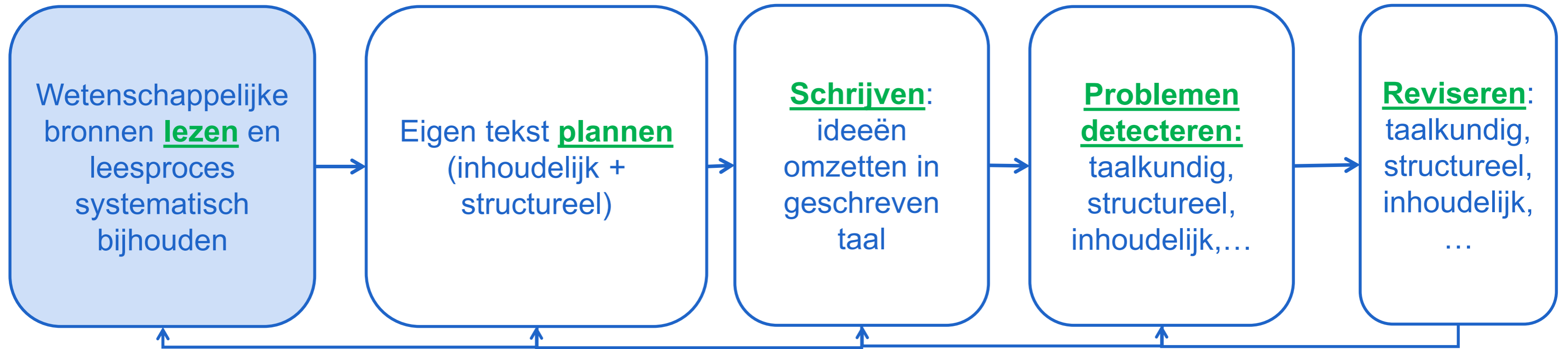
ChatGPT-mc - Dit is het laatste onderdeel van de vragenlijst en gaat over het gebruik van generatieve AI bij het schrijven. Steeds vaker wordt generatieve AI namelijk gebruikt bij het schrijven van academische teksten. De volgende vragen gaan over het gebruik van generatieve AI (zoals ChatGPT) tijdens het schrijfproces. Maak jij wel eens gebruik van generatieve AI voor het schrijven van academische teksten?

	Aantal	Aantal
Ja	92%	156
Nee	8%	13

Academisch lezen en schrijven

Academisch lezen en schrijven:

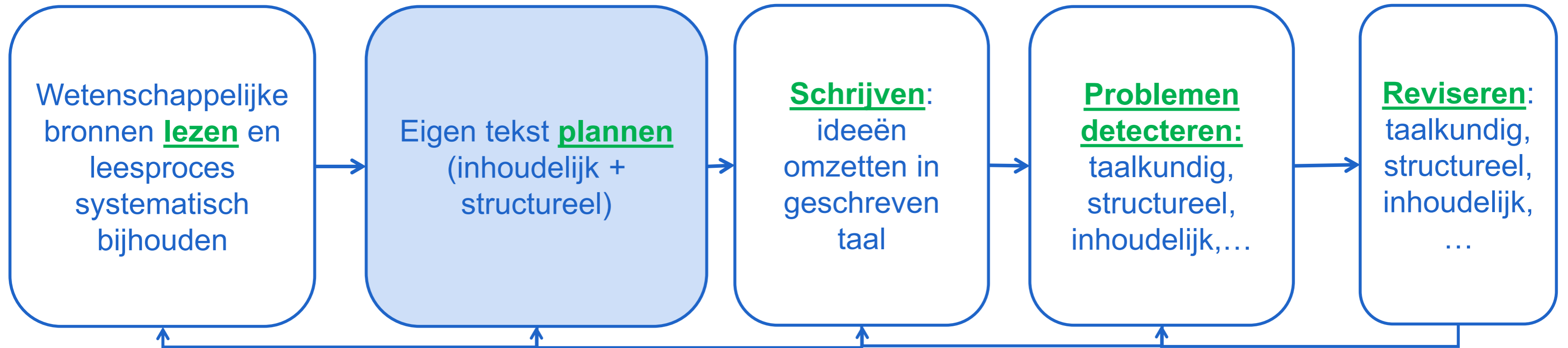
Er is geen enkele (AI)-tool die jou als kritische lezer kan vervangen!

Er zijn wel AI-tools die je kunnen helpen ondersteunen in het lezen of in het systematisch bijhouden van literatuur (vb., dashboards in Scite).

Als je zelf niets over het onderwerp weet of daarover niets/weinig gelezen hebt, dan weet je NIET of Gen AI hallucineert of betrouwbare informatie doorgeeft.

Academisch lezen en schrijven

AI-tools kunnen een goede sparring partner zijn (brainstorming).
Laat je inspireren!

Maar: jij moet de inhoudelijke expert zijn om de input van AI te kunnen beoordelen!

Voorbeeld: plannen

FI **You**

Ik moet een sollicitatiebrief schrijven voor een vacature als onderwijsassistent bij de vakgroep Onderwijskunde aan de Universiteit Gent. Hoe zou ik zo'n brief structureren? Heb jij tips?

ChatGPT

Natuurlijk, ik kan je helpen met een algemene structuur voor een sollicitatiebrief voor de positie van onderwijsassistent bij de vakgroep Onderwijskunde aan de Universiteit Gent. Hier is een mogelijke indeling:

1. Adresgegevens en datum

Begin met je eigen contactgegevens (naam, adres, e-mailadres, telefoonnummer) en de datum van schrijven.

2. Adres van de universiteit

Vermeld de contactgegevens van de universiteit (naam van de vakgroep, adres, e-mailadres van de contactpersoon, indien bekend).

3. Aanhef

Gebruik een formele aanhef zoals "Geachte heer/mevrouw [naam]" als je de naam van de contactpersoon weet. Als je die niet weet, is "Geachte heer/mevrouw" ook prima.

4. Inleiding

Begin met een sterke openingszin waarin je je interesse in de positie en de universiteit aangeeft. Geef aan waarom je geïnteresseerd bent in de rol van onderwijsassistent en waarom je voor deze specifieke vakgroep kiest.

5. Motivatie en kwalificaties

Beschrijf je motivatie om als onderwijsassistent te werken. Leg uit welke ervaringen, vaardigheden en kwalificaties je geschikt maken voor de functie. Denk aan eerdere werkervaring, studies of projecten die relevant zijn voor onderwijskunde.

6. Waarom de Universiteit Gent?

Geef aan waarom je specifiek voor de Univ eit Gent kiest. Onderzoek de vakgroep Onderwijskunde en benadruk waarom je gelooft dat deze universiteit goed bij jou past.

Helpt bij ideegeneratie:
inhoudelijk + structureel

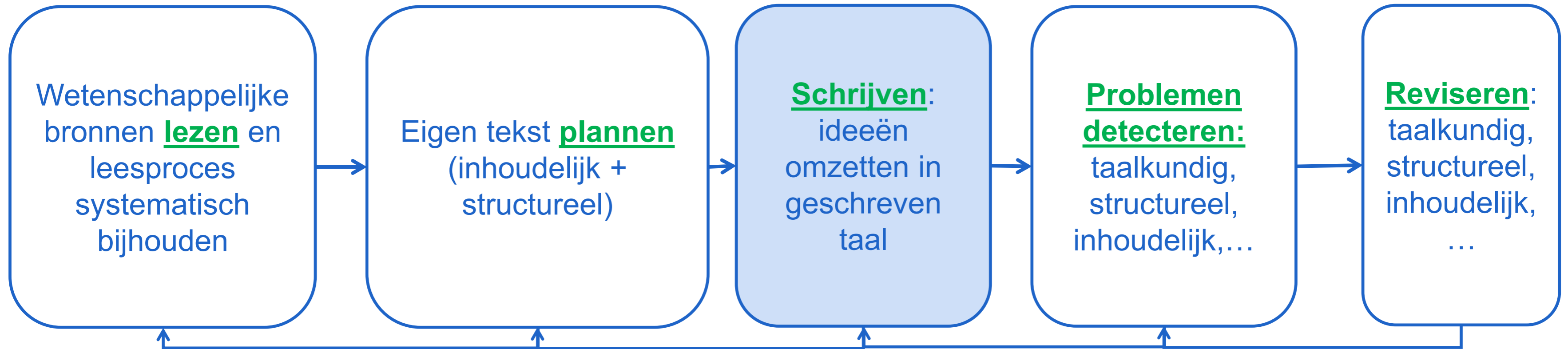
Even terug naar de bevraging

Let op, onderstaande stellingen hoef je alleen in te vullen als je hierbove...

Gemiddelde (Let op,
onderstaande stellingen hoef
je alleen in te vullen als je
hierbove...)

om mijn bronnen samen te vatten	2,76
om uitleg te krijgen over een onderwerp	3,06
om bronnen met elkaar te vergelijken	2,34
om overeenkomsten tussen bronnen te vinden	2,40
om een bouwplan om te stellen	1,82
om mijn bouwplan te verbeteren	1,96

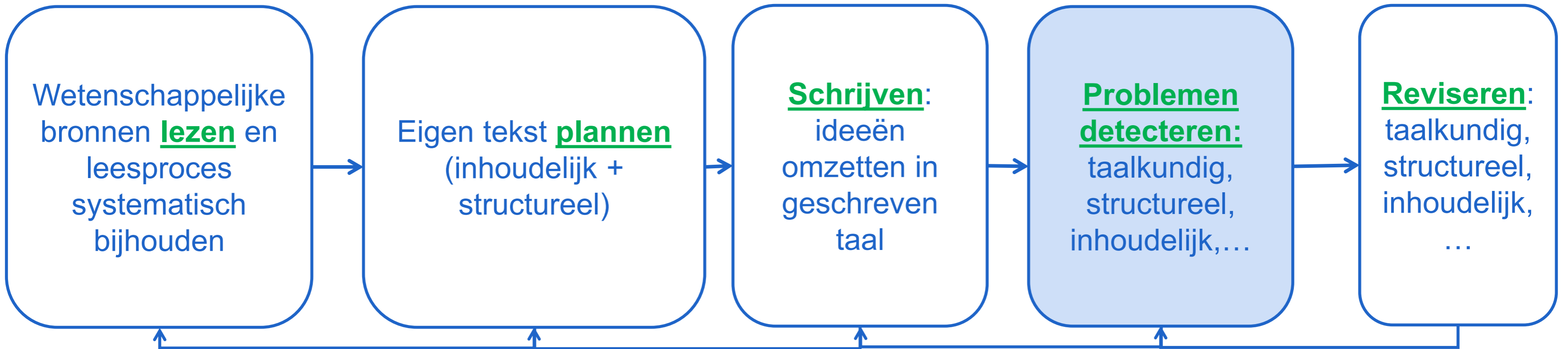
Academisch lezen en schrijven

Laat je tekst nooit 'from scratch' schrijven door een AI-tool (cf., hallucineren).

Neem nooit een tekst geschreven door AI over zonder bronvermelding → plagiaat

Academisch lezen en schrijven

Krijg persoonlijke, directe (anytime, anywhere) feedback op jouw tekst.

You just need to ask the right questions!

VS.

1 keer expert human feedback
op de conceptpaper voor
Integratieseminarie

Zoveel feedback je maar wil...

ChatGPT als kritische lezer

<https://aivoorstudenten.nl/kwaliteitsimpuls-teksten/>

PROMPT:

Als mijn wetenschappelijke co-schrijver, mede-onderzoeker en expert op het gebied van wetenschappelijke teksten schrijven wil ik dat je me helpt om de zwaktes van mijn geschreven tekst te achterhalen. Ga de tekst kritisch analyseren en geef een betoog over wat er niet goed is aan dit stuk. Gebruik argumenten om je betoog te onderbouwen. In de volgende prompt geef ik de tekst die je moet bekritisieren. Zeg 'Hoi Student, ik ben er klaar voor [3 vuur emoticons]' als je het begrijpt.

Belang van input

- GenAI kan een duidelijke meerwaarde bieden in het schrijfproces
- MAAR het succes ervan is niet automatisch gegarandeerd
- om relevante output te genereren, hebben deze tools eerst input of prompts nodig

Belangrijke kenmerken van effectieve prompts

- **INSTRUCTIE** – Lees een stuk tekst na over de rol van ChatGPT bij academisch schrijven in het hoger onderwijs en geef hierop feedback. Bespreek zowel inhoudelijk, grammaticaal als op het vlak van taalgebruik en tekststructuur mijn tekst.
- **CONTEXT** - Mijn masterproef focust zich op academisch schrijven. Dit is een vaardigheid waar veel studenten moeite mee ervaren. Daarom wil ik kijken naar de mogelijkheid van het inzetten van ChatGPT om hen hierin te ondersteunen. Het stuk tekst dat nagelezen moet worden is de inleiding van deze masterproef.
- **INPUTGEGEVENS** – Onderaan vind je mijn geschreven inleiding.
- **OUTPUTINDICATOR** – Presenteer de aanpassingen in korte puntjes en verklaar waarom deze aanpassingen doorgevoerd werden. Pas uiteindelijk de tekst aan met de voorgestelde aanpassingen.

Interventiestudie (Vereecke, 2025)

- Design: pretest—posttest met experimentele en controlegroep (n=20)
- Instructie over verantwoord AI gebruik, schrijffasen en prompting
 - voorbeelden, oefeningen en samenvatting

- Duidelijke instructie: mate waarin de student een heldere opdracht formuleert
 - o 0 = geen instructie
 - o 1 = gedeeltelijke instructie (bijvoorbeeld 'herschrijf' zonder verdere specificatie)
 - o 2 = volledig duidelijke instructie (specifiek reviseren op vlak van inhoud, grammatica, taalgebruik en/of tekststructuur)

- Context: mate waarin de prompt relevante achtergrondinformatie biedt
 - o 0 = geen contextuele informatie aanwezig
 - o 1 = enige context, maar beperkt of impliciet
 - o 2 = duidelijke en relevante context die het model helpt (bijvoorbeeld verwijzing naar onderzoeksvraag of bredere kadering van het onderzoek)

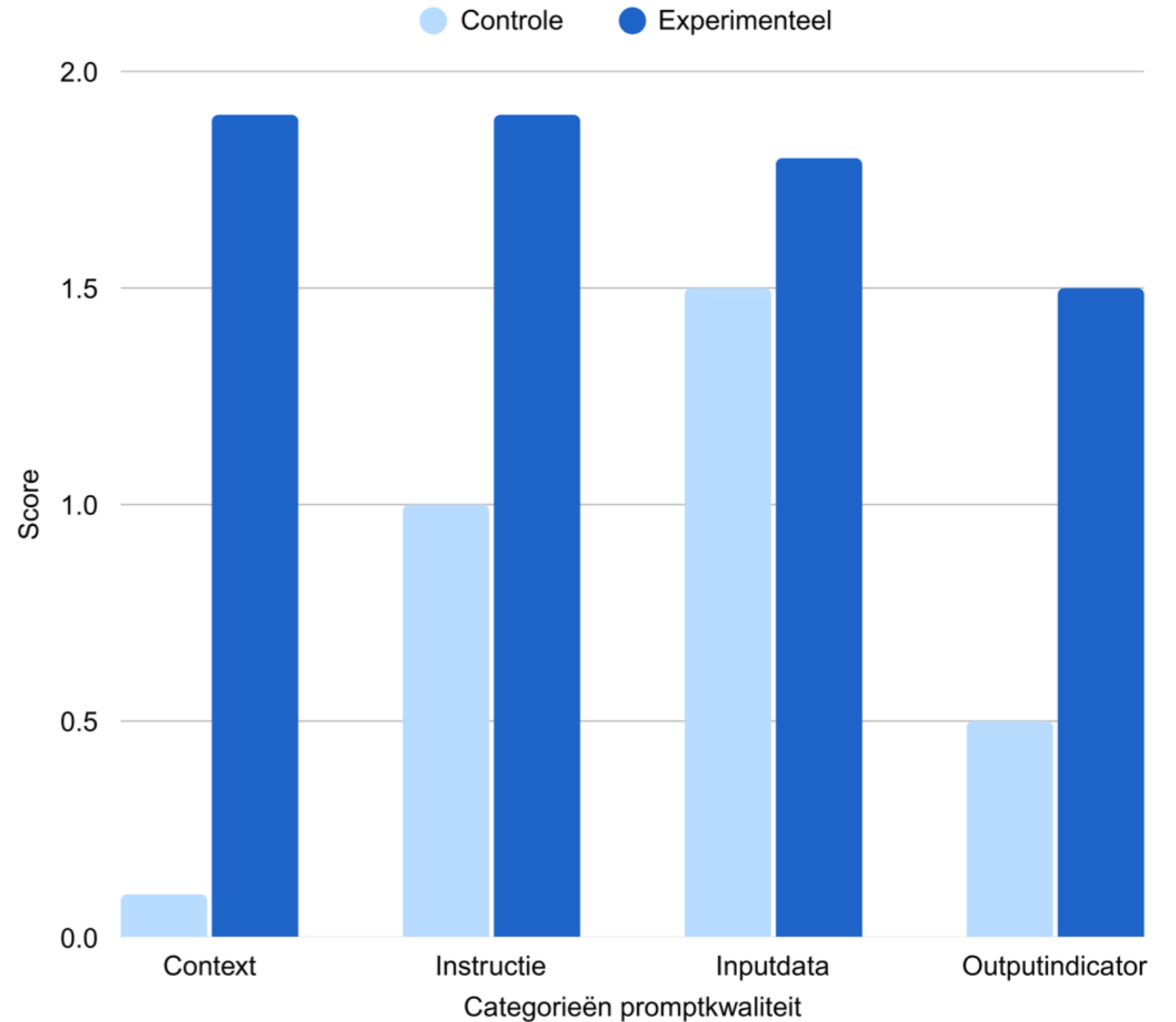
- Input data: mate waarin prompt concrete gegevens of vragen bevat
 - o 0 = geen duidelijke vraag of data aanwezig
 - o 1 = enige input, maar onvolledig of beperkt
 - o 2 = volledig duidelijke en relevante input (bijvoorbeeld eigen tekst en een specifieke vraag)

- Outputindicator: mate waarin de gewenste output expliciet wordt gespecificeerd
 - o 0 = geen expliciete verwachte output aangegeven
 - o 1 = enige indicatie van de gewenste output, maar vaag of beperkt (bijvoorbeeld 'herschrijf', 'pas aan' zonder verdere details)
 - o 2 = volledig gespecificeerde output (bijvoorbeeld 'herformuleer deze tekst in academische stijl' of 'geef een overzicht van de aanpassingen')

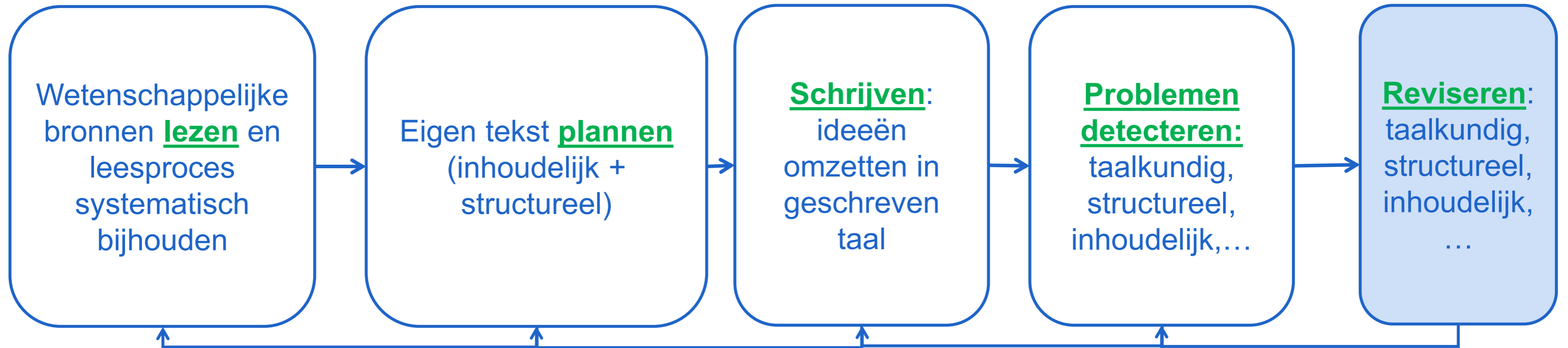
Interventiestudie (Vereecke, 2025)

promptscore (0–8):

- controlegroep: gemiddeld 3,1
- experimentele groep: gemiddeld 7,1

Academisch lezen en schrijven

Je kan een AI-tool vragen om jouw eigen stuk tekst te herschrijven.

Interessant om te kijken hoe jouw eigen tekst wordt herwerkt. Maar neem nooit klakkeloos de input over!!!

Kijk gericht welke woorden/zinnen/constructies die interessant zijn voor jouw eigen tekst

ChatGPT als criticus

<https://aivoorstudenten.nl/kwaliteitsimpuls-teksten/>

PROMPT:

Als mijn wetenschappelijke co-schrijver, mede-onderzoeker en expert op het gebied van wetenschappelijke teksten schrijven wil ik dat je me helpt om de zwaktes van mijn geschreven tekst te achterhalen. Ga de tekst kritisch analyseren en geef een betoog over wat er niet goed is aan dit stuk. Gebruik argumenten om je betoog te onderbouwen. In de volgende prompt geef ik de tekst die je moet bekritisieren. Zeg 'Hoi Student, ik ben er klaar voor [3 vuur emoticons]' als je het begrijpt.

PROMPT:

Herschrijf het eerdere stuk aan de hand van de kritiek en feedback die je net hebt gegeven. Geef op het einde puntsgewijs aan wat je hebt gewijzigd.

Even terug naar de bevraging

Tijdens het schrijven gebruik ik generatieve AI (zoals chatGPT)...	Gemiddelde (Tijdens het schrijven gebruik ik generatieve AI (zoals chatGPT)...)...
om op basis van mijn bronnen de eerste versie van mijn tekst te genereren	1,86
om op basis van mijn bronnen stukken van mijn tekst te genereren	2,00
om zinnen af te maken	2,15
om stukken die ik geschreven heb te verbeteren	3,40
om stukken die ik geschreven heb anders te verwoorden	3,30
spaarzaam zodat ik niet de aandacht op mijn tekst verlies	2,71

Even terug naar de bevraging

Na het schrijven gebruik ik generatieve AI (zoals chatGPT)...	Gemiddelde (Na het schrijven gebruik ik generatieve AI (zoals chatGPT)...) Mi	Mi
om mijn eigen tekst samen te vatten	1,76	
om een oordeel over mijn tekst te krijgen	2,88	
om te controleren of de inhoud klopt met mijn bronnen	2,46	
om te controleren of ik geen belangrijke informatie uit mijn bronnen gemist heb	2,19	
om een betere versie van mijn tekst te maken	2,80	
om spel- en andere taalfouten te verbeteren	3,36	

My best advice (en zo werk ik ook!)

- Lees, lees, lees – **word expert** in het topic (en hou bij wat je gelezen hebt). Schakel AI-tools in om je eventueel te begeleiden in het zoek- en leesproces.
- **Schrijf zelf** eerst (stukken) tekst op basis van jouw eigen kennis/wat je gelezen hebt. Zo counter je het issue van ‘hallucineren’
- Schakel AI-tools in voor stukken eigen geschreven tekst waarop je **feedback** wil.
- Neem nooit teksten geschreven door AI over zonder bronvermelding. Zo **vermijd** je **plagiat**.
- Wees **transparant**
- Je hebt **de volledige verantwoordelijkheid** voor wat je schrijft en indient (cf., responsible AI use!)

Afsluitend

Interesse om meer te weten over de connectie lezen – schrijven?

<https://www.triplesr.org/2026-practitioner-day>

Fien De Smedt

VAKGROEP ONDERWIJSKUNDE
TAAL, LEREN, INNOVEREN

E Fien.DeSmedt@UGent.be

[@fiendesmedt](https://twitter.com/fiendesmedt)

[Fien De Smedt](https://www.linkedin.com/in/fien-de-smedt)

www.ugent.be

Begrijpend leestest: soort onderzoek

Onder welk soort onderzoek kan deze studie geclassificeerd worden?

- Conceptueel en theoretisch onderzoek
- Historisch pedagogisch onderzoek
- **Empirisch onderzoek**
- Toegepast onderzoek
- Kwalitatief onderzoek

Begrijpend leestest: referenties lezen en begrijpen

Deze onderzoeksstudie is...

- ... recent gepubliceerd
- ... **gepubliceerd in een wetenschappelijk tijdschrift**
- gepubliceerd in volume 79 van een wetenschappelijk handboek
- geschreven door Karsten, Roeleveld, Ledoux, Felix, en Elshof die verbonden zijn aan de Universiteit Utrecht
- gepubliceerd in een handboek voor sociologisch onderzoek

Op pagina 360 staat er ‘Gewirtz e.a. (1995) wijzen er bijvoorbeeld op dat het keuzeproces tot stand komt in een interactie tussen ouders, scholen en besturen.’

- De onderzoeker citeert het onderzoek van Gertwitz en collega’s.
- **De onderzoeker parafraseert het onderzoek van Gerwitz en collega’s**
- De onderzoeker plagieert het onderzoek van Gerwitz en collega’s
- De onderzoeker heeft de referentie niet volgens APA 7-richtlijnen verwerkt in de tekst
- Deze referentie ontbreekt in de referentielijst

Begrijpend leestest: probleemanalyse

De aanleiding voor dit onderzoek...

- ... vertrekt vanuit een maatschappelijk probleemanalyse
- ... vertrekt vanuit een wetenschappelijk probleemanalyse
- ... **vertrekt vanuit een maatschappelijke en wetenschappelijk probleemanalyse**
- ... wordt uitsluitend bepaald door het fonds dat dit wetenschappelijk onderzoek financiert
- ... is een historisch vraagstuk

Begrijpend leestest: opbouw wetenschappelijk artikel

De onderzoeksvragen...

- ... worden beschreven in de methode
- ... worden beantwoord op basis van cijfermatige resultaten in de discussie
- ... **vloeien voort uit de probleemstelling**
- ... worden geformuleerd als onderzoekshypotheses
- ... focussen op het causaal verband tussen een aantal factoren (o.a. het keuzegedrag van ouders) en het ontstaan en de instandhouding van etnisch gesegregeerde basisscholen

Begrijpend leestest: tekstbegrip

Op p. 360 schrijven de onderzoekers: ‘Critici van meer keuzevrijheid, met name in landen waar het openbaar onderwijs vanouds een monopoliepositie bezat (VS, Engeland, Frankrijk), spraken de zorg uit over het “afromen” van beter presterende leerlingen waardoor sommige (lees: vooral openbare) scholen een “vergaarbak” zouden worden van leerlingen met achterblijvende prestaties’.

- **Afromen verwijst in deze zin naar ‘de witte vlucht’**
- Afromen betekent in deze zin dat de prestaties van beter presterende leerlingen in openbare scholen dalen
- Afromen betekent in deze zin dat de prestaties van beter presterende leerlingen dalen als ze in een school zitten waar veel laagpresterende leerlingen zitten
- Afromen is in deze zin het gevolg van een gebrek aan keuzevrijheid
- Afromen komt enkel voor in landen waar openbaar onderwijs een monopoliepositie heeft

Op p. 360 vermelden de onderzoekers dat de dynamiek van schoolkeuze van ouders complex en moeilijk te onderzoeken is omwille van methodologische problemen. Welk methodologisch probleem wordt er in de tekst beschreven?

- Ouders liegen over hun keuzemotieven
- Je kan de keuzemotieven van autochtone en allochtone ouders per definitie niet vergelijken
- Je kan het feitelijk gedrag van ouders inzake schoolkeuze per definitie niet onderzoeken
- Je kan het feitelijk gedrag van ouders inzake schoolkeuze niet onderzoeken omdat je enkel inzicht hebt in het resultaat van de keuze en geen zicht hebt op hoe die keuze gemaakt werd
- **Wat ouders rapporteren en beweren over hun keuzemotieven, komt niet altijd overeen met hun werkelijke keuzemotieven**

Een 'te witte school' (p. 362)...

- is volgens dit onderzoek een school die per definitie een meerderheid autochtone leerlingen heeft
- is volgens dit onderzoek een school waar relatief meer autochtone leerlingen en minder allochtone leerlingen zitten
- is volgens dit onderzoek een concentratieschool
- **is volgens dit onderzoek een school die aanzienlijk meer autochtone leerlingen heeft dan op basis van de bevolkingssamenstelling verwacht wordt**

- Op p. 369 worden de 'push'- en 'pull'- factoren van zwarte scholen beschreven.
- Dit onderzoek levert bewijs voor causale verbanden tussen deze factoren en 'de witte vlucht'
 - Volgens de ondervraagde directeurs binnen dit onderzoek is er een causaal verband tussen deze factoren en de 'witte vlucht'
 - **Volgens de ondervraagde directeurs binnen dit onderzoek zijn dit verklarende factoren voor het stijgend aandeel allochtone leerlingen in zwarte scholen**
 - Dit onderzoek levert bewijs dat deze factoren een directe impact hebben op het keuzegedrag van ouders
 - Dit onderzoek levert bewijs voor de significant negatieve effecten van deze factoren voor de 'zwarte scholen'.

Wat leren de onderzoeksresultaten van deze studie ons voornamelijk?

- De schoolkeuze van ouders is de doorslaggevende oorzaak voor de etnische segregatie in het onderwijs
- Etnische segregatie in het onderwijs kan pas opgelost worden als de keuzevrijheid van ouders ingeperkt wordt
- Etnische segregatie in het onderwijs is het rechtstreeks gevolg van de instroom van voornamelijk niet-westerse migranten
- De schoolkeuze en de onderliggende keuzemotieven zijn dezelfde voor autochtone en allochtone ouders waardoor beide groepen ouders de zwarte scholen het minst geschikt vinden voor hun eigen kind
- **Etnische segregatie in het onderwijs wordt veroorzaakt door een combinatie van demografische factoren, schoolkeuzegedrag van ouders en profileringsgedrag van scholen.**

Begrijpend leestest: methodologie - participanten

Aan deze studie...

- ... hebben scholen uit 49 geselecteerde postcodegebieden deelgenomen
- hebben 43 'te witte' scholen deelgenomen
- hebben 43 concentratiescholen deelgenomen
- **hebben 17 afspiegelingsscholen deelgenomen**
- Hebben 17 openbare scholen deelgenomen

Begrijpend leestest: methodologie - instrumenten

De meetinstrumenten voor deze studie...

- worden niet beschreven in de methode van deze studie
- werden ontwikkeld door de onderzoekers zelf
- zijn interviews afgenomen bij ouders en directies
- **zijn interviews en vragenlijsten**
- zijn onderdeel van de data-analyse

Begrijpend leestest: methodologie – data-analyse

Welke bewering over de data-analytische technieken klopt?

- **De data-analytische technieken worden niet beschreven in deze studie**
- De data-analytische technieken worden beschreven in de methode van dit artikel
- De data-analytische technieken worden beschreven in de resultaten van dit artikel
- Er werd geen gebruik gemaakt van data-analytische technieken in deze studie
- De data-analytische technieken, namelijk de interviews en de vragenlijsten, worden toegelicht in deze studie.

Begrijpend leestest: resultaten interpreteren

Op p. 365 “Bij de autochtone ouders speelt de overeenstemming (match) tussen school en thuis de belangrijkste rol (3.8); een rol die significant groter is dan bij de allochtone ouders.”

Wat betekent het getal 3.8?

- Het verschil tussen de gemiddelde score van allochtone en autochtone ouders wat betreft de match tussen school en thuis is 3.8.
- 3.8% van de autochtone ouders geeft aan dat de overeenstemming (match) tussen de school en thuis de belangrijkste rol speelt bij hun schoolkeuze.
- De toets die gebruikt werd om het significant verschil tussen allochtone en autochtone ouders aan te tonen heeft een parameter van 3.8.
- Het significantieniveau is 3.8.
- **De gemiddelde score van autochtone ouders op de dimensie ‘match’ is 3.8.**

Welke school vinden allochtone ouders minder tot beslist niet geschikt voor hun kinderen?

- **82% van de allochtone ouders geven aan dat te zwarte scholen minder tot beslist niet geschikt zijn voor hun kinderen**
- 45.3 % van de allochtone ouders geven aan dat te zwarte scholen minder tot beslist niet geschikt zijn voor hun kinderen
- 60.3% van de allochtone ouders geven aan dat te zwarte scholen minder tot beslist niet geschikt zijn voor hun kinderen
- 72% van de allochtone ouders geven aan dat afspiegelingscholen minder tot beslist niet geschikt zijn voor hun kinderen
- 56.7% van de allochtone ouders geven aan dat te zwarte scholen minder tot beslist niet geschikt zijn voor hun kinderen